

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Naša lijetala nabacila bombama Valonu i otok Saseno.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 15. svibnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko i jugoistočno bojište.

Položaj je nepromijenjen.

Talijansko bojište.

Jučer popodne razvili su se na mnogim odjescima živahniji topovski bojevi, koji se i danas nastavljaju. Ove su noći napali sa bombama naši lijetali, arsenal Adrija na Trzēju i kolodvor u Cervignanu, kao što i ine vojničke zgrade. Sva su se lijetala vratila neostecena. Na zapadu od Sv. Martina proljetala je naša pješadija neprijatelja iz prednjih utjevovih jaraka i suzbila mnoge protunavale. Talijanske su se provale na sjeveru od brda Sv. Mihovila izjavile. Grad je Gorica stajao sinoć pod neprijateljskom vatrom. I na zapad od tolmineg mostobrana prodirale su naše čete više puta u talijanske jarke.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Major, podnahr.

Dogodjaji na moru.

Beč, 15. (D. u.) Dne 13. svibnja popodne oblasla je skupina naših lijetala uspješno sa bombama vojničke zgrade u Valoni i na otoku Saseno. Uza svu žestoku u-prijateljsku vatru vratila su se neostecena.

G. i K. zapovjedništvo mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 15. svibnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na mnogim je odjescima fronte bilo na jednoj i drugoj strani živahnije topovske i izvidničke djelatnosti. Neprijateljske pokušaje, da opet osvoje položaje kod Hluchla, što smo im ih pred kratko uzeli, osjetili smo bojevima na bodove u koliko nijesu se skrili o vatri našeg topništva. U području Moze suzili smo bez nuke francuske napadače na zapadnom obronku Mort-Homma i u šumi Gaillette.

Istočno i balkansko bojište.

Nema osobitih događaja.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 15. svibnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Kaukaska fronta.

Neznatna topovska paljba na nekoliko odjeka. Sa ostalih fronta nisu stigle nikakve važne vijesti.

BRZOJAVI.

Rat.

Zašto Talijani ne mogu zauzeti Gorice.

Haag, 14. „Morningpost“ jest prvi engleski list, koji priznaje da su Talijani preslabi, da bi mogli kod Gorice napredovati. Glavni poteškoća ne pravi teren, već austro-ugarsko teško topništvo. Dopisnik se lista dotuče nade, da će sudasnji sistem manjih napadača na pojedine odjese donijeti vremenom uspjeha ali i on priznaje, da su Talijani samo ondje sigurni, gdje ih teren štiti pred dobro sakrivenim neprijateljskim topništvom. Premda Talijani tvrde, da bi mogli jurišom zauzeti Gorice, ipak se ne usudjuju prići u teren, koji može biti svaki čas pospen okriženom topovskom vatrom, gdje bi svaki pokušaj prodiranja značio samoubojstvo, te se zadovoljuju dnevnim, malenim okrajima, kojima misle, da će konačno ipak umanjiti stratešku vrijednost glavnih austro-ugarskih položaja.

Englezi u Perziji.

Karlsruhe, 14. „Noveje Vremja“ javlja, da je u blizini Busira, na perzijskom zaljevu došlo do sukoba među engleskim i perzijskim četama. Sada jesu Englezi u Busiru opsjednuti od Perzijanaca, koji su oko Busira podigli jake poljske sanjeve. Englesko odjeljenje, sastojće iz jednog europ-

skog bataljuna i jedne pukovnije Indijanaca, utinilo je u Busira jedne ispad, ali nije mogao prodrjeti jake sanjeve podjatelaja. Moralo se je bezuspješno povući natrag u grad.

Busir jest najvažnija perzijska luka na perzijskom zaljevu, koju Englezi i Rusi u svojim planovima protiv Perzije često spominju. Udaljena od prilike 270 km od ušća Šat-el-Araba.

Balkan.

Tisza u Srbiji.

Beograd, 15. (D. u.) Madjarski je ministar predsjednik Tisza pripisio 14. o. m. u Šabac. Na granici bio je dočekan od vojničkog guvernera generala Salis-Sevis, Tisza je isao zatim u Valjevo, gdje je ostao čitavi jeterasni dan.

Ententa i Grčka.

Atena, 15. (D. u.) Reuterov ured javlja: Euntentni poslanici nijesu primili nikakve napisu, da bi njihove vladne smatrale kao riješeno pitanje prijetoza srpskih četa.

Ententa postupila pred Grčkom.

Atena, 15. svibnja. (D. u.) Po pisanju novina saopeli su grčki poslanici u Parizu i u Londonu svojoj vladi, da ententske vlade ne zahtjevaju više prijetoza Srba preko Grčke.

Ententa.

Francusko-ruska pregovaranja.

Kopenhagen, 14. svibnja. „Berlinske Tidende“ javlja iz Petrograda: Francuski ministar vijesti imao je jučer dugi razgovor sa državnim nadzornikom Pekrovskim o gospodarskom odnosu među Francuskom i Rusijom. Viviani je naglasio potrebu, da se u pogledu carina sa Francuskom pogodnije postupa nego sa drugim državama te je izjavio, da je francuski kapital pripravan sudjelovati kod dizanja ruskog naravnog bogastva.

Asquith u Irskoj.

London, 15. svibnja. (D. u.) Reuterov ured javlja: Asquith je išao u Belfast, u glavni grad Ulstera, da se posavjetuje s tamosnjim vlastima.

Talijanske pritužbe protiv Engleske.

Lugano, 14. Gospodarstvena napetost među Italijom i Engleskom raste. To proizlazi iz elanka Luzzattija u „Corriere della sera“, koji se pritužuje protiv teške Bete, što su ju engleske uvozne zabrane prouzročile u mnogim granama talijanske obrti, te opominje, neka se ne bezobzirno krise odnosa među saveznim državama. Ili list donasa i vijest iz Londona, koji veli, da je Marconi dospio u London sa talijanskim industrijalcem Cripiepiem radi pitanja brodovnih tovarnih troškova, da su se all tamo morali uvjeriti o bezuspješnosti svojih nastojanja. Osim toga dolaze osobito iz južne Italije uznemirujuće vijesti o rastućem pomankanju ugljena. Toga radi moraju je sarinjski grad Sassari ustajati bez ikakve plinove rasvjete.

Sjevernotalijanski listovi doznaju iz Londona, da su nove engleske gradnje brodova sasna neznaatne, te da se njima neće moći nadomjestiti gubitke trgovačke flote. U posljednjem četvrdogodištu pošli su u engleskim brodogradilistina gradili samo 54 brodova sa poprečno 2000 tona, a spustili su u more 67 brodova. Mnogo brodova nije bilo svrsisani radi svadja među naručnicima i brodogradilistima, koja zahtijevaju više cijene. Italija neka se ne zavarava: tovarni troškovi na brodovima rasti će i dalje.

Amerika.

Wilsonova politika u pogledu podmornica. New-York, 14. svibnja. Američko novništvo naglašuje sa posljednjom notom, što ju je predaješnik Wilson poslao u Berlin.

Predsjednik odbora za vanjske poslove u zastupničkoj kući izjavio je: Njaka odgovara položaju, te će, nadam se, biti od kongresa odobrena. Čini mi se, da će u notom biti svesna preprička radi podmornica pod utjelom, da Njemačka ispušnja svoja obećanja. Prihvaćamo njemačka osiguravanja, ali se ne možemo slagati time, da budu ta osiguravanja ni u kakrom savezu sa našim diplomatskim pregovaranjima sa Engleskom. Ja ne vjerujem, da je namjeravala uvjetno popustiti, već da je samo izrazila nadu, e ćemo mi kušati da razjasnimo položaj što je nastao utjeđ engleske blokade.

„New-York World“ razmatrajući notu veli: Velika većina američkoga naroda ne želi niti rata

niti preloma diplomatskih sveza sa Njemačkom. Ona zahtijeva samo, da Njemačka drži svoja obećanja te da zaprijeti ublažuje američkih građana, kada oni na debelom moru izvršuju svoja zakonita prava. To se može dogoditi samo u slučaju, ako se Njemačka kod svojih operacija sa podmornicama bude držala pravila za križarenja. Događi li se to, onda ne će u budućnosti doći do nikakve krize. Ne događi li se, to će odgovornost za sve neugodne posljedice nositi njemačka vlada.

Američki prosvjed protiv Engleske.

Washington, 15. (D. u.) Vlada pripravlja prosvjed protiv Engleske radi njzine politike, što obustavlja prijevoz pomoćnih sredstava američkog crvenog krsta, koja su određena za središnje vlasti.

Lansing je primio od sudasnog predsjednika centralnog odbora Crvenog krsta, a prijašnjeg predsjednika republike Tafta, pismo, kojim traži kakvu mjeru protiv engleskog postupka.

Težak položaj u Meksiku.

Amsterdam, 14. Iz Washingtona stižu ponovno veoma ozbiljni glasovi o američkoga eksepcediji u Meksiku. Govore, da je Garza energično zatražio, neka Unija opozove odmah svoje čete, te da on javni pravci koje kakovih neprihika američkim četama. Predsjednik je Wilson odvratio na zahtjeve Garzae time, što je odlasio nove čete. U sama je tri dana otputovalo u Meksiko 4000 momaka. U službenim krugovima po Washingtonu govore, da treba obuzdati intervencije. Stoga imaju Amerikanci posla ne samo sa Villinin bandama, nego i sa reaktivom vojskom mehičanskog predsjednika. Upravo u tom se očituje ozbiljnost čitavog položaja. Govori se dapače, da je odio američkih četa bilo potučen kod Chihuhve.

Kako javlja list „Petit Parisien“, morao je Wilson poslati na mehičansku granicu redovitu vojsku iz Teksasa, Arizone i Novog Meksika, te poivistiti za 7000 momaka broj ve mobiliziranih četa i odrediti, da se pozovu pod oružje još nova godista. Tajnik je ratnog ureda Baker izjavio, da se kane tim mjerama samo sprječiti nove provale na američkoga zemljište.

Razni brzojavi.

Beč, 15. svibnja. (D. u.) Iznedju Austro-Ugarske i Rumunjske bio je nedavno sklopljen poseban analogan sporazum, kao onaj izmedju Njemačke i Rumunjske glede uređenja međusobne izmjene robe, i koji ide za tim, da pospušuje trgovački promet izmedju monarhije i susjedne kraljevine, te da ga olakoti, kao da i omogućiti međusobni promet. Rasprave glede provedena toga sporazuma, koje da još u toku, bit će po svoji prilici ubrzo dovršene.

Toulon, 15. svibnja. (D. u.) Agencija Havas javlja: Francuski je jedan upravljivi zrakovac plo sa obali Sarlinje u more. Posada se „jo od šest momaka utopila.“

Stockholm, 14. List „Japan Times“ pripočuje listinu japanskih tvrtka, koje rade u korist njemačkih trgovačkih kuća, stono su bile za vrijeme rata zatvorene radi toga, što su preuzele bile njihovo zastupstvo. List se tuži, što nema u Japanu zakona, koji bi sprječavao neprijatelja, da i za vrijeme rata trguje i stiče imetak upravo u zemlji svojih neprijatelja.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 13. Službeni izvještaj od 12. svibnja:

Zapadna fronta.

10. svibnja na večer napadali su Nijemci, po žestokoj topovskoj pripravi, u podnožju Jakobstadtske okoline, sjeverno od kolodvora Selburg; nijesu imali nikakvog uspjeha, te su preuzeli svoju navalu djelatnost u noći pred 11. o. m. po žestokom opstreljivanju iste okoline. Na izlazu iz razorenog sela Epukri (3 km jugoistočno od Augustinova) borba traje dalje. Jugozapadno od jezera Medtum navajrali su također Nijemci, ali bez najmanjeg uspjeha. Na više odjeka blizu Jakobstada i Drinskoga živahnja djelatnost neprijateljskog topništva. Sjeverno od Cirina, na sjeveroistoku kolodvora u Baranovskima (32 km) opstreljavalo je njemačko topništvo područje od imanja Matshina do sela Bojari (15—20 km sjeverno od Cirina). Naše je topništvo rasvjetlalo na više mjesta neprijateljske radnike, koji su utvrdjavali razne položaje. Istočno od Kolki i kod Novog Alzinka

suzbili smo neprijatelja koji je kušao više puta, da se približi našim jarcima.

Kaukaska fronta.

Kod Askale uznapredovale su naše čete malko prama zapadu. U smjeru prama Bagdadu u Mezo-polamajju suzili smo turski navali pokušaj. Kod grada Kasir-Sarin oteši smo neprijatelju top austrijskog kova i zalije topovske munjevice.

Francuska.

Paris, 13. Službeni izvještaj od 12. svibnja u 3 sata popodne:

Zivahnja topovska djelatnost u odsjeku šume Avocourt. Kod Mort-Homma kušali su Nijemci uzalud da nas protjeraju iz položaja, što smo ih osvojili 10. svibnja na zapadnim obroncima brjega. Dva neprijateljska napadajca razdvojila su se jedan za drugim o dva vrata. Na desnoj obali opstreljavanje područja Donamont-Vaux. Na ostaloj je fronti po mirno protokla.

U 11 sati popodne: Na lijevoj obali Moze uspjelo nam je djelomičnim bojovima, što smo ih kroz dan započeli, da proširimo znatno svoje položaje na jugu i na istoku od Haurcourta. Prilično žestoko opstreljavanje u okolici Mort-Homma i Cumieresa. Na desnoj obali rijeke živahnja opstreljavanje naših prvih i drugih redova izmedju šume Hautvoispravljenih licima naših neprijatelja njemačku navalu protiv naših položaja južno i istočno od tvrđve Donamont. Na ostaloj fronti topovski bojevi, koji su bili osobito živahnji u Šampanji i na Vogeziima.

Engleska.

London, 12. Službeno se javlja:

Po žestokoj topovskoj pripravi uspjelo je neprijatelju, da nam sinoć oduzme 500 metara najprednjih položaja na sjeveroistoku od Vermelles. Po noći osvojili smo opet dio istih. A danas došlo je u tom kraju opet do pješadijskog boja, ali je ipak topovska djelatnost prevladavala. Opstreljavali smo neprijateljske položaje nasuprot Givenchyju. Inače nije bilo ništa do neznačajne topovske djelatnosti sa strane obojeg topništva.

Italija.

Rim, 12. Službeni izvještaj od 11.:

Bilo je življive topovske djelatnosti na svršetku doline rijeke Aesa i na gornjem Buto, gdje smo dobro opstreljavali licima naših neprijatelja njemačku obrambene izgradnje. Sinoć su otvorile neprijateljske baterije svoju paljbu na mjestu, što se nalaze u struzi potoka Drezeuca (na gornjoj Soči), a naše je topništvo uzelo opet pucanje na Tolmin. U Bovskoj su kolini izveli naši alpinci na juris po žestokoj topovskoj pripravi jakom navalom čvrsti red jaraka, isto neka uporišta na vrhuncu brjega Kukla i na obroncima brda Reonco. Uvratili smo 123 zarobljenika i 4 zaruka, te smo zaplijenili 4 strojne puške, lijepi broj pušaka, znatnu množuju munjevice i raznog ratnog materijala. Suzlili smo u mah malene navale neprijateljske pješadišta protiv naših položaja na zaravanku od Podgora, na sjevernim obroncima brjega Sv. Mihovila i južno od Sv. Martina na Krasu. Neprijateljsko je lijetalo bacalo bombe u blizini kolodvora u Ospedaletta (dolina Savona), te je kod toga ubilo nekoliko konja. Naši su lica opstreljavali kolodvor S. Petra kod Gorice i ulaze u dolinu Aljivca.

Rim, 13. Na tirološkoj granici topovski boji, koji se je razvio do velike žestine u odsjeku Kol di Lana. U Bovskoj je kotlini pokušao neprijatelj da dvaputa napadne položaje, što smo mu ih oduzeli na brjegu Kukla. Bilo je svakog puta sudržan i suržben našom pušćenom i topovskom vatrom. Na Krasu boji s minama. Neprijatelj je upotrijebivao vrelih lekucina, a da nam nije njima naskolio.

Suhomolov.

List „Ruskoje Slovo“ od 5. maja općuje ove daljnje potaknoci o upisnjaju bivšega ratnoga ministra Suhomolova: „

„Pretpriprave su bile priredjene uz najveću tajnost. U stvar glede upisnja su bili upućeni od najviših ministarstvenih činovnika samo pomoćnik ministra unutarnjih poslova Štepanov i savjetatelj policijskog odsjeka Klinovci. Policijski casnici i pomoćnik nijesu imali ni pojma, kuda im se nalaze da idu. Na natrag je glavara tajnog reaktivna zapovjednik redarstva ize kućne ulazne, te nije kroz ulaz dan nikoga pustila ni unutra ni van. Suhomolov je pitao: „Čemu toliki ljudi? Radi česa sam optužen?“ Senator je Bogodreški pokazao Suhomolovu nalog za preduzeće kućne premetačine i rekao mu, da je optužen radi zlodijela veleizdaje. Gospodja je Suhomolovna protestovala najžešćim načinom proti toj optužbi, te ju je sebi pozvao nadodjeljenik senata. Kasnije je bila kroz dva sata prisutna. Kad joj je bilo saopćeno, da je slobodna, pitala je, da li to i za nadalje vrijedi, jer da po njezinom znanju čitav grad pripovijeda, e je du doskora upisati. Saopćeno joj bje, da senator Kuzmin glede toga još nije ništa odlučio. Kad je Bogodreški kazao Suhomolovu, da je njegovo upisnje gotova stvar, rekao je Suhomolov, da drži svojim dužnostoj pokoravati se zakonima i da se seljavu senatoru na raspolaganje. Dok je trajala kućna premetačina i dok se je spremao otplovak četirju skrinja sa spisicima, izjavio je Suhomolov, da traži preuslješje više ministara, koji su zajedno s njim bili

u ministarskom vijeću. Osim toga je zamolio za dozvolu, da ga njegova žena može posjećivati u tvrdjavi, jer da bi odjeljenje od elavog svjetla bilo za njega nešto uzasnoga. Bogorodski je odgovorio, da gleda toga nema nikakvih uputa. Suhomlinov je nosio na putu u tvrdjavu general-skupni odoru sa mačem, no mač mu je bio udvojen u tvrdjavu pisarni. Za elčiju bi mu određena prilieno uredna soba. Drugi dan je upravila gospođa Suhomlinova na ministarsko molbu, da posjeti svoga muža, no ta je molba bila odbijena.

Moskovski list 'Utro Rosij' od 5. maja izjavljuje nasuprot, da Suhomlinov nije bio ušapen otkriven iz njegov preslušanja dne 3. maja. Senator Bogorodski da se je za vrijeme preslušanja uvjerio, e je Suhomlinov vrjednoga toga zalazio. Razabrago je nadalje iz jednog nadjenog lista, da je Suhomlinov kanio unistiti svoje spise. Osim toga je postojala sumnja, da Suhomlinov kanio poniti samobjstvo. Radi toga je Bogorodski odlučio, da Suhomlinova uapsi. No toga nije smio učiniti bez careve dozvole. On je bio do dva sata u noći u Suhomlinovu stanu, dok nije stigla careva dozvola.

Slovenski izvijestaj o napšenju Suhomlinova glasi: 'Istraga protiv bivšem generalu Suhomlinovu: Senator je Bogorodski preslušao u prisutnosti nadodjetnika senata Novosića dne 3. maja Suhomlinova glede opazbe, da je prekoračio paragraf 338, 339, 341 i 362 k. z., kao i paragraf 108 kriminalnog zakona.'

Kako se iz ruskih novina razabire, pretegnuta je istraga i na druge nekoje visoke lčenosti, i to u prom redn na bivšem ministru Poliorova i člana sabornija Gučkova. Dne 6. maja razmijela se je Petrogradom vijest, da je gospođa Suhomlinove nestalo iz njezinog stana. Redarstvo je — misleći, da je obijela — za nju pitalo po svim bolnicama i klinikama, no bez uspjeha.

Pretpatnicima do znanja.

Današnjim danom obavustili smo list sedamdeset i petorici, koji nijesu platili pretplatu za jedan mjesec odnosno dva i dva i pol. Koliko su sa time nanijeli stete ovom listu, to može svatko lahko proračunati. Imamo takovih 'prijatelja' koji jednostavno naruče list, dobivaju ga i po dva mjeseca a da nikada od njih niti pare ne vidimo.

Pri osnutku ovoga lista, nijesmo nikada niti promisljivali, da ćemo naći na takove pretpatnike, koji ne će imati niti malo osjećaja napram rodoljubnoj stvari, a još manje smo na njih računali. Ne bismo došli do snobevaranja, kada bi već jedan hrvatski list u Istri opstajao, ali za ovaj prvi i jedini hrvatski dnevnik u Istri, pada krivnja na pojedince i skupine. Ako trijezno promisle, koliko sa time nanesu stete našoj stvari, ne može im savjest biti čista.

Oni pretpatnici lista, ili bolje receno rušitelji njegovi, bolje bi učinili, kada lista ne bi niti naručili, ako ga ne misle platiti. Čine li možda to iz patriotizma? Možda da list ne odgovara njihovim željama? List nastoji da udovolji svim njegovim čitaocima, a kad se promjeni dio vremena, koji nas sada ovija, promijenili će se uopće i sve prilike.

Nekim bolje poznatim lčenostima i zavodima prilazećom danas položnicu, molčić ih, da nam pretplatu čim prije pošalju. Ne primimo li iste u roku od osam dana i njima ćemo bez obzira list obavustiti.

UPRAVA.

Domaće Vjesti.

Velika operna večer u gradskom kazalištu. U srijedu davat će se u gradskom kazalištu pod pokroviteljstvom Nj. preuzisenosti gospođe pl. Chmelczar operna večer. Slavna trčanska pjevnica gospođica Tonoin Enekel nastupit će među inim u uloz 'Traviata' (A. čin), u kojoj je doživljava u raznim gradovima velike uspjeh. Kod koncerta će sudjelovati gospođa: Gerstorffer, Ivich, Gerzi i Voska. Režiju vodi gospodin Gerstorffer. Počet predstave u 6 sati pop. Ulanzice, sjedala i lože su na prodaju u dnevnoj blagajni kazališta od danas unaprijed.

Natjecajni oglas. Otvara se natjecaj za pokriće mjestu kancelarijskog činovnika u zemaljskoj kancelariji u Poreču. Sa ovim mjestom su spojena beriva X. razreda državnih činovnika sa izgledom na promaknuće polag organičkih propisa za zemaljske činovnike. Natjecatelji neka prikažu svoje redovito sastavljene molbenice do dneva 31. o. mj. kod ovoga ureda te dokažu: 1. da su austrijski građani, 2. da su besprikornog političkog i moralnog ponašanja, 3. da su doživljali nižu srednju školu i 4. da poznaju potpuno talijanski i hrvatski (ili slovenski) jezik. Prednost imaju natjecatelji, koji podnesu svjedodžbu ispita iz državnog računarstva te dokažu poduzet računarsku vješću. — Predsjednik Zemaljske upravne komisije, e. k. dvorski savjetnik: Lasciac s. r.

Za udove i siročad palih vojnika primila je naša uprava u mjesto vijenca na odar pok. Ivana Samančić, K 30.—, a darovaće: Gospođa Marita

Keršić K 10.—, Josip Mužina K 10.—, Pavao Mužina K 10.—.

Milodari za "Družbu". Preko ove uprave biljake položeno K 11.— sakupljeni u. Vinkurinu kod veselog stola, na prijedlog gosp. Kandusera.

Iz Banovine.

Gospođica Božena Kralj položila profesorske ispite. Gljica Božena Kralj položila je ovih dana na zagrebačkoj univerzi posljednje posloverske ispite.

Skrajnja indolencija. Prošle godine bio je rasipan najtežaj za jedno stipendijalno mjesto u Kraljevskom konviktu u Zagrebu, pa kako se nije nikako našlo, bit će sada ponovo rasipan. Pravo na to mjesto imaju sinovi zagrebačkih građana, pa je upravo skrajnja indolencija, da se nije između takih bijednih i oskudnih našao jedan, koji bi se bio ustojao podastrijeti molbu za tako lijepo potporu.

Iz Slovenije.

Narodna napredna stranka u Kranjskoj i novi pokrajinski predsjednik. 'Elnost' donosi izveštaj o izboru narodne napredne stranke u Kranjskoj pokrajinski predsjednik Henrika Altensmu, naglašujući, da se je gosp. predsjednik isticao u svakoj prigodi kao strogi politički činovnik i da nije nikada prezreo slovenačkih narodnih težnja. Obješuje, da će i u buduću ostati vjeran tim svojim tradicijama. Pristaje narodno-napredne stranke održavati se u dragovoljno svakom pozivu i svakoj žrtvi na oltar skupne domovine, što će raditi i unaprijed bez otvoraq promisljanja, bezvještino i s iskonskim odusjetljenjem. Stranka ostaje naravno nepokoleblivo vjerna svomu narodnomu, kulturnom i gospodarstvenomu programu, što je nije i neće nikada prijeti u izvršavanju bilo kojih patriotskih dužnosti.

Zatvaranje trgovina u Trstu. Lučiči dana uslijediti će naredba namjensjstva, kojom će se iznova odrediti normirano vrijeme za zatvaranje trgovina. Trgovine morat će se zatvarati u 7 sati na veče (trgovine jestiva u 8 sati).

Gospodarstvo.

'Beogradske Novine' donasaju: **Monopoli žigica u Srbiji.** Prema naredbi e. i. kr. vojne generalne gubernije, monopoli žigica doveden je u red sljedećim načinom: Vojna uprava ima isključivo pravo proizvodnje, kupovine i izvoza žigica, kao i pravo prodaje istih.

Monopolom žigica upravlja e. i. kr. vojna generalna gubernija, koja je uvoz i velikoprodajna žigica ugovorno privremeno ustupila, kao monopoliskom zastupniku, Ugarskom bankovnom i trgovačkom dioničkom društvu sa obvezom, da se ona ima brinuti o tome, da u zaposednootna području bude uvijek u dovoljnoj količini žigica.

Društvo je dužno, da u Beogradu otvori je jedan ispostavu, koja osim zajedničkih malih zrbeva nosi sljedeći naziv: K. u. k. Zündholzen-Monopol-Zentralanstalt. 'Car, i. kr. sredinija uprava samoprodaje žigica.

Da bi se moglo kontrolisati, da se u zaposednootnom području prodaju samo monopoliske žigice, postlaće se što prije primjeri. Druge se vrste ne smiju prodavati.

Cijena ove monopoliske robe utvrđena je ovako: a) za maloprodavae a velikoprodavnicu kutija 5-5 helera.

b) za potrošača u maloprodavnicu je kutija 6 helera.

Radni snabdijevanja zaposednootnog područja sa žigicama, otvorit će se velikoprodavnicu u Beogradu, Šapcu, Valjevu, Kruševcu Gorjnjem Milanovcu, Užicu za okruge istog imena; dalje u Smederevu, Jagodini i Kraljevu za kotare istog imena i u Kragujevcu za grad i kotar istog imena; najzad u Palanci, Čačku i Kragujevcu za ostali dio dotičnog okruga.

Sa svakom velikoprodavnicom spojena je ujedno maloprodavnica.

Velikoprodavnice stoje pod finansijsko-upravnim nadzorom i nose osim zajedničkog malog grba sljedeći naziv: 'K. u. k. Zündholzen-Kleinerverkauf' — 'K. u. k. maloprodajna žigica.

Svaki, koji bi unio u zaposednootno područje žigice, smatrat će kao krijumčar.

Kao krijumčar još će se smatrati i onaj, koji kupuje ukrijućerane žigice, a nja, da su one ukrijućerane, ili koji takve ima i najzad, koji monopoliske premlene patvori ili proizvodi.

Krijućerane žigice kaznit će se novčanom kaznom od 150 — 300 kruna.

Osim toga, još će se krijumčar osuditi da plati desetogodišnji monopoliskom pristojbu, koja iznosi od jedne kutije 2-2 k.

Sva ukrijućerana monopoliska roba i svi predmeti s kojima je krijućeranje izvršeno, pripadaju e. i. kr. vojnoj generalnoj guberniji.

Ako osuđeni nema ni pokretnog ni nepokretnog imanja, iz kojega bi se dosuđena kazna mogla naplatiti, privorice se novčana kazna u zatvor računajući svakih pet kruna u dan zatvora.

Krijućeranje prema ovaj naredbi zastareva poslije 3 godine.

Dostavljat će oni, koji bi uhvatilo lice, koje je ukrijućeralo žigice, dobiti kao nagradu jednu trećinu novčane kazne, koja se od krijumčara naplati.

Državni organi, koji pronadju krijumčara, — u koliko oni nisu činici ili činovnici — dobivaju, po odbitku troškova oko istrage, polovinu od naplaćene novčane kazne kao hvatački dio.

Naplaćeno kao i istragu odnosno krijućeranje žigice vođe organi okružnog zapovedništva, kojim zapovedništvu pripada i pravo izricanja kazne.

Protiv presude može se opžirati u toku od 15 dana od prijema osude žaliti e. i. kr. vojnoj generalnoj guberniji, koja kao posljednji stepen presudjuje.

Žalba se ima podnijeti dotičnom okružnom zapovedništvu neposredno ili postom na povratni recept. Dun predaje na pošti računsa se u dan predaju žalbe.

Ostalo se utvrdi, da je žalba blagovremeno podneta, ima se u roku od 5 dana podnijeti e. kr. vojnoj generalnoj guberniji.

Ova naredba stupa na snagu onog dana, kada bude objavljena.

Razne Vijesti.

Deputacija postolara kod ministra trgovine. Ovih dana bila je kod austrijskoga ministra trgovine brojna deputacija postolara, koja ga je upozorila na veliko pomamljanje kože za polptate. Deputacija je predložila ministru, da umozni broj komisija za zapljenu kože, da se saozim maksimalna cijena kože za polptate i da se zabrani prodaja kože. Ministar je deputaciji obećao, da će se za stvar zauzeti u koliko mu to bude moguće.

Nacelnici i predsjednici žetvenih komisija bit će oslobođeni od vojništva. U dogovoru sa zastupnicima austrijskih agraraca, objavio je ministar poljodjelstva Zenker, da se nacelnici i predsjednici žetvenih komisija ne će pozvati pod oružje, jer, dok će se one, koji su već pozvani, osloboditi putem reklamacija.

Francuska vlada proti vraćanju i gatanju. U potuloje dila narasao je broj vraćarica i galicija u Parizu toliko, da je vlada morala poduzeti protiv njih posebne mjere.

Talijanski veleizdajnici. Javljaju iz Innsbrucka, da je onomaznje sudiste zaplijenilo imetak velikom broju talijanskih veleizdajnika i vojnih bijegunaca. Među njima je i urednik lista 'Alto Adige' i dva suradnika kod 'Ardicchio per l'Alto Adige'.

'Leipziger Volkszeitung' javlja, da obustavlja izlaženje na osam dana. Uzroek obustave ima se tražiti u tome, što je svojevoljno napisao, da se zastupniku Liebknechtu ne bi dogodila ni tužnja, kad bi se bio bavio ratnim lihvarjenjem.

Liječanje u njemačkoj vojsci. Iz njemačkog je službenog izvješća razvidno, da je po vojničkim lazaretima i bolnicama potpuno osuđeno ozdravilo i vratilo se u vojničku službu 8666 posto ranjenika, dok u domaćim bolnicama 8891 posto. Umrolo ih je samo 15 posto. Sjednaj dinsti uspjehi liječničke znanosti.

Atentat Džemal-bega na austro-ugarskog poslanika. Prema vijesti petrogradske brozavne agencije, počinio je neki čojek, po imenu Džemal-beg, atentat na austro-ugarskog poslanika u Toluvanu. Poslanik nije bio pogođen.

Ruski kar Nikolaj na fronti. Javljaju iz Stockholma, da se put carev na zapadnu frontu dovajda i savez sa važnim predstojećim vojničkim događajima.

Baza ententne mornarice. Sudeć po tome, da je englesko-francusko pomorsko zapovedništvo dalo potpunoma pregraditi uljev Suda na Kreiti, gdje je uređilo svoje lake utvrde, ima se smatrati taj zaljev kao baza ententne mornarice. Neke novine tvrde, da će ovih dana ući u luku Suda lake engleske pomorske sile.

Hrvatski sabor. Po jednoj vijesti iz Zagreba drži se sasna sigurnim, da će se hrvatski sabor sastati polovicom mjeseca juna. Dan sastanka nije još utvoren.

Oslobođenje Besarabije. Pod ovim naslovom donasaju 'Beogradske Novine': 'Molhavi' objavjuje Petar Čarp jedan članak u kome se veli: Rumunjski narod, za koga neutralnost ne znači oćudicavanje, zahtijeva oslobođenje svoje braće iz Besarabije; osim toga rumunjski narod je gotov na svake žrtve, za slavu i sreću otadžbine, kao i za spas svoje braće iz Besarabije. Ni po koju cijenu ne može taj narod na pristati, da u ovome ratu igra ulogu gledaoca.

U Egiptu hara kuga. Prema vijestima, što stizu iz Atene, bijesni u unutrašnjosti Egipta kuga. **Vojnička pekarna u Roduzu razorna.** Iz Pariza javljaju, da je požar do temelja razorio vojničku pekarnu u Roduzu, tako da su sve valjike posveima unistene.

Zadnja riječ predejednika Wilsona. 'Times' prima iz Washingtona: Odgovor predsjednika Wilsona njemačkoj vladi ima se smatrati kao zadnja njegova riječ. Ne bude li se Njemačka držala za ključnih uvjeta, sljedit će prelom sam po sebi.

Grofica Markiewicz, junakinja irskog ustanka. Kako se u svakom ustanku istakne i po koja ženska junaka, tako je i dublinski imao svoju junakinju u osobi grofice Markiewicz, koja je ovih dana bila osuđena na doživotnu tamnicu. Grofica Markiewicz rođena je Gore-Booth, a potječe iz jedne irsko-svevoengleske plemićke obitelji, dok je udata za jednog poljskog plemića imenom Markiewicz.

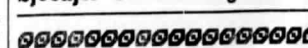
Novo ljetno vrijeme u Engleskoj. Iz Amsterdama javljaju, da je dčnja engleska kucra prihvatila sa 170 protiv 2 glasa prijedlog za uvedbu ljetnog vremena. Prema tome naredila je engleska vlada, da se na 21. tek. mj. u 2 sata u jutro imadu pomaknuti kazala za jedan sat naprijed. Ta će promjena trajati do 1. listopada.

Kralj Petar putuje u Solun. Becka 'N. Fr. Presse' donosi vijest iz Pariza, prema kojoj bi imao kralj Petar, koji boravi na grekom otoku Eubeji, otputovati u društvu prijestolonasljednika u Solun, čim budu onaj sakupljene sprške ratne sile. Prijestolonasljednik ima opet da preuzme vrhovno zapovedništvo na čelama, pri čemu će mu biti o boku potpukovnik Vasić. Kralj Petar će tom prigodom izdati proklamaciju, u kojoj će pozvati vojnike, da nloze sve sile, tako bi opet osvojili izgubljena domovina. Po svojoj će se prilici u Solun dopremiti i velike čete, jer je zaključena balkanska akcija u ruskom stilu. U Petrogradu da su ministri predsjedniku Pašiću izjavile različite želje, naročito želje finansijske naravi.

Jedna izjava ministra Sonnina. Ministar vanjskih posala Sonnino izjavio je na svom putovanju po okolici Gardskog jezera, da je Italiju u sadašnjem ratu nadkrilila svako očekivanje (2) Kralj svega toga obuzimaju ljudi, koji su uvjeli rat, od časa do časa grozan strah. Ne putujem, veli Sonnino, po državi, da obrabim drugo, već želim, da obrabre drugi mene. Konačno je izjavio: 'Ne znam, koliko će vremena trajati ovaj rat, ali znam samo toliko, da mora Italija pobijediti, inače je izgubljena.'

Sukob portugalskih i njemačkih četa. Havas prima iz Kapstadta vijest: Brzjav iz Lourensmarques javlja, da je zapovednik ekspedicijskog kora udario na njemačku pješadiju, koja je bila naoružana sa pet masinskih pušaka. Nastala je borba, koja je trajala od zore do deset sati prije podne. Nijemci su se povukli pošto su izgubili svoje masinske puške. Na bojištu su ostavili jednog Nijemca i četiri urođjenika. Gubići Portugalcu su: jedan urođjenik mrtav, četiri ranjena.

Sjećajte se Crvenog Kriza!

KINO

Crvenog kriza

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!
Na konju kroz nepoznatu Albaniju.

Po naravi,
Tajna sedamsatnog vlaka.

Senzacionalna detektivna drama u dva čina.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Početak prve predstave u 2 i pol; zadnje 7 i pol.

ULAZNINA: I. prostor K i I; II. prostor 40 filira.

Potpisani duboko rastuženi javljaju također u ime svih rođjaka, da je njihov mnogo ljubljani otac, brat šurjak, gospodin

Ivan Samanić

e. kr. viši dvornik, posljednik počase kolajne za 40-godišnje revno službovanje dne 14. i. mj. u 61. godini dobe svoje, poslije kratke bolesti preminuo.

Mrtvi ostanci dragog pokojnika prenijeti će se danas u 5 sati po sljedeći podne iz kapele groblja mornarice i tamo sahraniti.

Svećane zadušnice čitat će se dne 17. tek. mj. u 9 sati u crkvi 'Madonna dell' Mare'.

Eduard Zemanik e. kr. ratnik
Lauro Samanić sinovi.

Ruperta Samanić supruga.

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju.

Lijepeške za uništavanje muha dobivaju se kod Jos. Krmpotić u Puli.